

Mr Zoran Branković,
major, dipl. inž.

Sc Marko Andrejević,
kapetan I klase, dipl. inž.

REŠAVANJE TAKTIČKIH ZADATAKA U ULOZI ORGANA TEHNIČKE SLUŽBE U ZDRUŽENIM TAKTIČKIM JEDINICAMA U BORBI

U radu je prikazan metod rešavanja taktičkih zadataka u ulozi organa tehničke službe združeno-taktičke jedinice u borbenim dejstvima. Opisan je cilj i opravdanost rešavanja taktičkih zadataka, te date opšte preporuke i postupak njihovog rešavanja. Prikazani su metodi i organizacioni oblici rada komande ZTJ na pripremi i organizaciji borbenih dejstava.

Uvod

Eksperimentisanje u vojnim organizacionim sistemima, sa realnim procesima, kao što su procesi TOb-a u (b/d), veoma je skupo, često neizvodljivo i povezano sa velikim rizicima, pa se izučavanje ovako složenih procesa vrši kroz redovnu borbenu obuku i vaspitanje, na određenim vežbama i odgovarajućim modelima. Pored toga, upravljanje složenim dinamičkim sistemima i procesima, na čije funkcionisanje utiče veći broj elemenata i veza, zahteva brzo rešavanje problema i uvodi vreme kao najuticajnij faktor, pa se, zbog toga, pribegava određenim modelima.

Jedan od takvih modela jesu i taktički zadaci.

Taktički zadaci predstavljaju grafo-tekstualni model odvijanja b/d. Namenjani su za obučavanje organa komandi u radu na pripremi i organizaciji b/d.

Realnije sagledavanje svih faktora oružane borbe (neprijatelj, sopstvene snage, zemljište, vreme) u svim dimenzijama, simuliranje dinamike događaja, pojava i aktivnosti u realnom vremenu, i pratećih efekata (zvučni, svetlosni, temperatura, dejstvo NHB b/s, i sl.) moguće je postići u taktičkim vežbama (visokostručan kadar, adekvatno uređen prostor, kvalitetna oprema,

određena tehnička sredstva, prateća literatura — udžbenici, pravila, uputstva i odgovarajuća dokumentacija).

Međutim, na sadašnjem nivou razvoja taktički zadaci pružaju sasvim solidnu osnovu za obučavanje organa TS1 za upravljanje procesima tehničkog obezbeđenja u borbenim dejstvima i rad na pripremi i organizaciji borbenih dejstava.

Uz pomoć savremene računarske tehnike na ovaj način moguće je obučavati i, na izvestan način, selekcionirati više kandidata koji se biraju za odgovarajuće dužnosti u TS1, u ZTJ, tako što bi, istovremeno, svim kandidatima »prikazali« isti zadatak, a onda cenili vreme i kvalitet rešenja.

Ovaj članak govori o cilju i metodi rešavanja taktičkih zadataka u ulozi organa TS1 u združenim taktičkim jedinicama, prvenstveno načelnika TS1, uvažavajući poznate faze u radu komande na pripremi i organizaciji borbenih dejstava, sa posebnim osvrtom na rad organa TS1 (u sastavu komande) u procesu rada komande na donošenju odluke, primenjujući potpun metod rada i organizacionu formu »rad po formacijskim organima — sektorima«. Pored toga, članak ukazuje i na druge forme organizovanja komande na donošenju odluke i radu tehničkog organa u tim uslovima.

Cilj i opravdanost rešavanja taktičkih zadataka

Cilj rešavanja taktičkih zadataka jeste osposobljavanje rešavaoca za uspešno obavljanje dužnosti organa TS1 u ZTJ u borbenim dejstvima.

Ovaj cilj ostvaruje se kroz sledeće potciljeve:

— osposobljavanje i provera osposoblenosti organa tehničke službe — rešavaoca, za rad u sastavu komandi, na primeni i organizaciji b/d, a posebno za rad na donošenju odluke;

— razvijanje sistemskog mišljenja i kreativnog pristupa u rešavanju problema iz nadležnosti organa TS1, i

— uvežbavanje organa TS1 u rešavanju složenih problema TOb-a u ograničenom vremenu.

Taktički zadaci kao nastavno sredstvo primenjuju se zbog niza svojih prednosti:

— svrsishodni su, jer vode ka postizanju definisanog cilja u granicama dozvoljenih odstupanja, preko ostvarenja više potciljeva, na taj način što za ostvarenje tog cilja zahtevaju određene rezultate koji se ne mogu postići bez valjanih akcija rešavaoca zadatka;

— sprovodljivi su, jer imaju mogućnost — koncipirani su tako da zahtevaju realne akcije rešavaoca radi izvršenja zadataka koji vode ka cilju;

— blagovremeni su, jer se rešavaju u sklopu obučavanja ili provere, pre raspoređivanja — postavljanja rešavaoca na određene dužnosti, dakle rade se u vremenu posle koga se akcijom ostvaruju rezultati koji vode ka cilju i što zahtevaju od rešavaoca adekvatna rešenja u određenom — optimalnom vremenu.

Sastavni elementi i vrste taktičkih zadataka

Borbena dejstva su složena. Karakteriše ih velika neizvesnost, konflikt i rizik, odnosno, može nastupiti veliki broj različitih situacija čija se verovat-

noća nastupanja može manje ili više predvideti. U skladu sa tim može se sastaviti i veliki broj taktičkih zadataka za svaki vid b/d (napad, odbrana, prepad, zaseda, i sl.).

Zadaci moraju biti tako koncipirani i sadržajno podržani da verno oslikavaju hronološki sled događaja u vremenu, uslove u kojima se odvijaju b/d (radnja) i da omogućе rešavaocu da sagleda što više celokupan ciklus — proces rada komande (a time i organa TS1) na pripremi i organizaciji borbenih dejstava, a posebno rad na donošenju odluke.

Obim i sadržaj taktičkih zadataka zavise od toga koji obrazovno-vaspitni nivo se želi postići i za koji se populacioni nivo rade. Taktičkim zadacima nemoguće je nametnuti sva ograničenja i stvoriti sve pretpostavke koje život i realna situacija nameću, zato se u njihovom koncipiranju ne ide uvek u previše sitne detalje, već se neki sadržaji, problemi, elementi i rešenja daju, odnosno, traže načelno, jer s time pokreće više akcija od strane rešavaoca i postiže više potciljeva na putu do postizanja glavnog cilja.

Borbena dejstva se odvijaju u skladu sa određenim zakonitostima i po određenoj dinamici, a u skladu sa tim i rad organa komande.

Rad komande na pripremi i organizaciji b/d odvija se, posmatrano u vremenu ciklično, po određenim fazama koje se iz zadataka u zadatak ponavljaju.

Organ TS1 u ZTJ, kada je u očekujućem rejonu (OR), nalazi se na KM zajedno sa ostalim organima komande, a u b/d na PKM. S obizrom na to da se organ TS1 nalazi zajedno sa ostalim organima, svoj rad mora uklopiti u rad cele komande i usaglasiti ga sa metodom njenog rada.

Rad komande na pripremi i organizaciji b/d, a posebno na donošenju odluke, vrlo je bitan, jer se time presudno utiče na donošenje sistema u budućnosti, odnosno jedinice u b/d. Zato

organ TSl u tom procesu mora stručno i odgovorno odraditi svoj deo posla u okviru opšteg zadatka.

Radi uspešne pripreme i organizacije b/d načelnik TSl mora, na osnovu raspoloživih informacija, doneti određene odluke koje će inicirati akcije ostalih članova u organu tehničke službe, drugih organa komande i jedinica.

Okolnosti u kojima organ TSl donosi odluke vrlo su složene i različite i najčešće ih karakterišu:

- nedostaci relevantnih činjenica o stanju sistema, okruženja ili protivnika;
- događaji, aktivnosti i pojave koje se najčešće ne ponavljaju;
- ograničenost vremena odlučivanja;
- uticaj rizika, konflikta i neodređenosti, i
- jednovremeni uticaj više ograničenja.

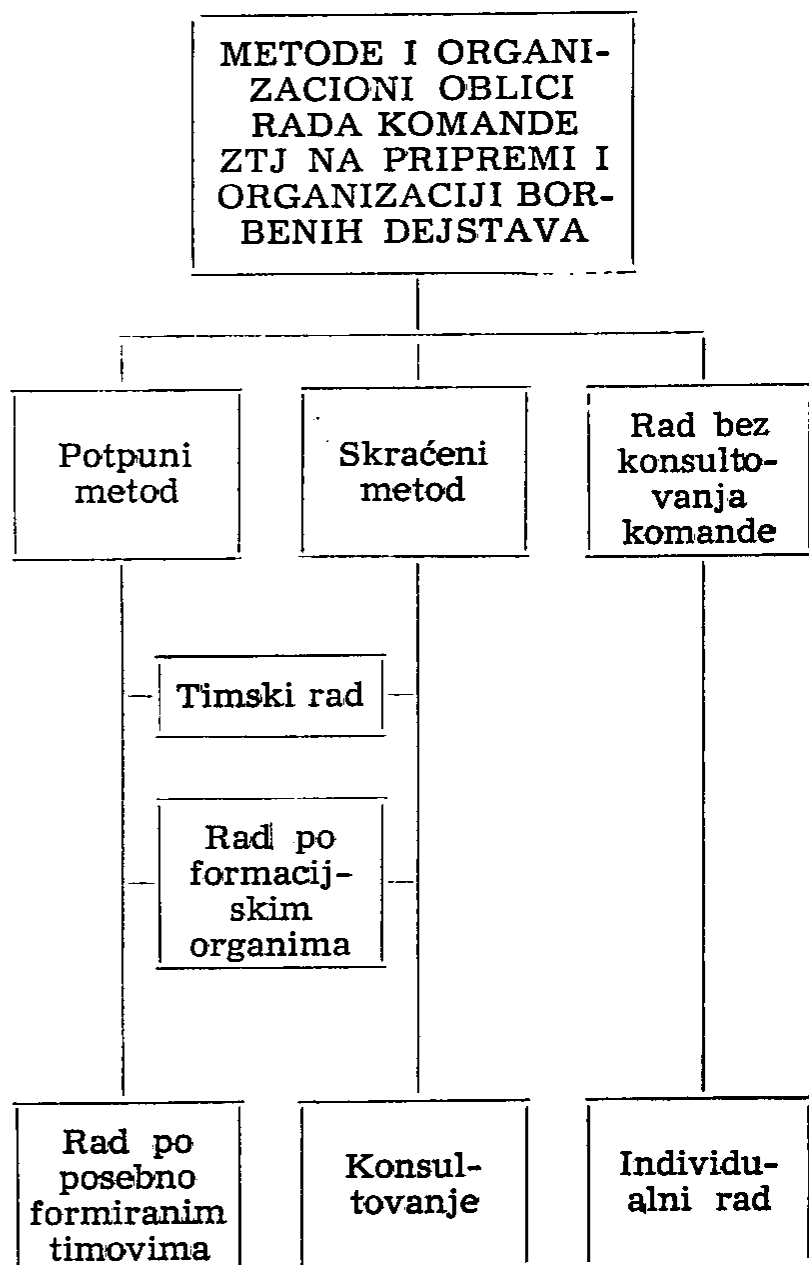
Rad komande na donošenju odluke može se razmatrati sa aspekata vremena trajanja, sadržaja rada i primenjenog organizacionog odlika.

S obzirom na raspoloživo vreme i sadržaj rada, metod rada komande (slika 1) na donošenju odluke može biti:

- potpuni metod,
- skraćeni metod, i
- metod rada bez konsultovanja komande, a s obzirom na organizacione oblike:
 - po formacijskim organima — sektorima,
 - timski rad,
 - rad po posebno formiranim organima,
 - konsultovanje, i
 - individualni rad.

Za uspešno shvatanje metodologije rada organa TSl u b/d najbolji je potpuni metod rada i to po formacijskim organima — sektorima, [1].

Ovaj metod rada primenjuje se: kada se raspolaže sa dovoljno vremena,



Sl. 1 — Metode i organizacioni oblici rada komande ZTJ na primeni i organizaciji borbenih sredstava

kada je komanda na okupu i kada su organi komande osposobljeni za samostalan rad.

Kvalitetni taktički zadaci za obučavanje organa TSl u radu na pripremi i organizaciji b/d sa akcentom na radu u procesu donošenja odluke treba da sadrže određene celine: To su:

- Opis uslova, situacije i okruženja u kojima se odvijaju b/d (»Plavi« — »Crveni«, zadatak više jedinice u čijem je sastavu ZTJ, vremenska i zemljišna situacija),
- Stanje po TOb-u u združenoj taktičkoj jedinici,
- Odluka komandanta više jedinice u čijem je sastavu združena taktička jedinica (ZTJ),

— Zadatak združene taktičke jedinice,

— Pozadinsko obezbeđenje (pored ostalog i odobreni utrošci municije, MES i pogonskih sredstava),

— Izvod iz zapovesti za pozadinu pretpostavljene komande ili naređenja za TOb,

— Osnovna zamisao komandanta za predstojeće b/d (poželjno je da sadrži i očekujuće gubitke, kao informacijsku podlogu za kasniju procenu situacije po TOb-u),

— Osnovna zamisao PKPo za organizaciju PoOb-a za predstojeća borbena dejstva,

— Odluka komandanta za predstojeća b/d,

— Prilozi:

— zamisao dejstva strana (odnosi se na zadatak, ali se radi kao sastavni deo elaborata);

— obostrani raspored snaga;

— raspored jedinica u OR;

— odluka komandanta na karti;

— supozicije (predstavljene tekstom i na karti), i

— prilozi iz domena rada drugih organa komande koji daju informacije koje su u funkciji rešenja zadatka organa TSl.

Zadaci za rešavaoca.

Gledano sa metodološkog aspekta postoje dva karakteristična tipa taktičkih zadataka koje koristimo u obučavanju studenata i slušaoca za njihovo uspešno uključivanje (u ulozi organa TSl) u rad komandi ZTJ na pripremi i organizaciji b/d, sa težištem na donošenju odluke:

a) prvi tip zadataka mogao bi se opisati na sledeći način: jedinica se nalazi u OR, još nije primila borbeni zadatak, poznat je preseć opštevojne situacije i situacije po TOb-u u određenom trenutku; posle prijema zadatka, po obavljenom maršu, jedinica poseda položaj, odnosno, uvodi se u borbu;

b) drugi tip zadataka mogao bi se opisati na sledeći način: jedinica je pri-

mila borbeni zadatak i posela položaj, b/d još nisu počela, poznat je preseć borbene situacije i stanja u jedinici u određenom trenutku; jedinica se nakon određenih priprema uvodi u borbu i izvodi b/d do izvršenja zadatka, nakon čega se izvlači u određeni rejon radi sređivanja, popune i odmora.

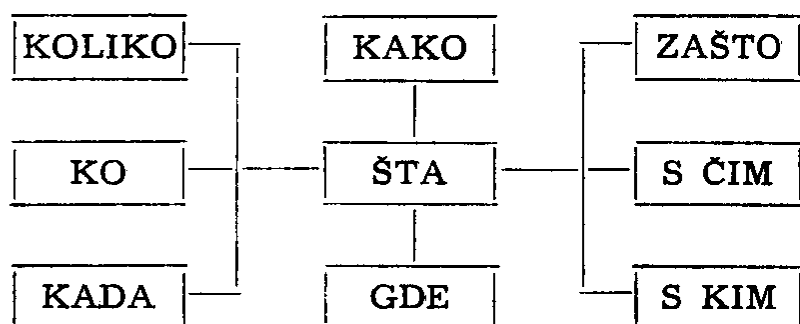
I kod jedne i kod druge vrste zadatka potrebno je: rešiti »za zadato vreme« stanje po TOb-u, predložiti organizaciju TOb-a za predstojeća b/d, izraditi odgovarajuća dokumenta po tehničkom obezbeđenju koja čine sastavni deo Plana borbenih dejstava i rešiti stanje po TOb-u za date supozicije.

Prvi tip zadataka koristi se češće i bolji je za obučavanje, jer se metodološki bolje može prikazati rad komande i ZTJ, a samim tim i organa TSl na pripremi i organizaciji b/d.

Pri rešavanju taktičkih zadataka u ZTJ neće se detaljno objašnjavati svaki postupak i aktivnost. Podrazumeva se da rešavalac pre dolaska do tog stepena treba da raspolaže određenim fondom znanja, poznaje sistem TOb-a, metode i organizacione forme rada komande na donošenju odluke, odnosno određenim trupnim iskustvom.

Opšte preporuke pri rešavanju taktičkih zadataka

Pri rešavanju taktičkih zadataka uvek se treba pridržavati univerzalnih principa u rešavanju problema i pri tome ići od »poznatog ka nepoznatom«, od »opšteg ka pojedinačnom«, od »jednostavnog ka složenijem« i od »bližeg ka daljem«. Rešavalac zadataka (Organ TSl) mora u svakom trenutku vršiti



formalno-logičku analizu situacije i iznalaziti rešenja za nastupajuću varijantu, dajući odgovore na sledeća pitanja: i biti spreman da pruži odgovor na pitanje: šta ako tako ne bude, odnosno, nastupi drugačija situacija.

Svi dati odgovori — rešenja taktičkih zadataka moraju biti: dobro zamišljeni, precizno formulisani, razumljivi i dati u traženom vremenu.

Postupak rešavanja taktičkih zadataka

Nakon (upoznavanja sa zadatkom) čitanja zadatka (do odluke komandanta ZTJ), razgledanja priloga i sagledavanja opštih uslova (neprijatelj, naše snage, zemljište, vreme), u kojima se odvijaju b/d »prema taktičkom zadatku«, rešavalac se »stavlja u situaciju«. Naime, preko taktičkog zadatka doživljava realnu situaciju i sebe vidi kao načelnika TSl u združenoj taktičkoj jedinici koji se nalazi na KM u sklopu organa pozadine, tako da se njegov rad na daljem rešavanju odvija u skladu sa dinamikom i metodom rada komande na pripremi i organizaciji b/d [1].

Rad na rešavanju zadatka dalje se odvija po sledećim fazama:

— I faza: rad organa TSl do prijema zadatka u OR na saniranju stanja po TOB-u;

— II faza: rad organa TSl posle prijema zadatka do donošenja odluke;

— III faza: rad organa TSl od donošenja odluke komandanta do početka borbenih dejstava (planiranje TOB-a);

— IV faza: rad organa TSl u toku borbenih dejstava, i

— V faza: rad organa TSl posle završetka borbenih dejstava.

I FAZA: Rad organa TSl do prijema zadatka u OR na saniranju stanja po TOB-u

Orijentacija u prostoru, vremenu i situaciji.

Sagledavanje stanja i rešavanja problema po TOB-u u ZTJ:

— popuna potčinjenih jedinica municijom;

— popuna potčinjenih jedinica pogonskim sredstvima;

— popuna potčinjenih jedinica r/d, p/m i r/m;

— opravka TMS sa neispravnostima iz domena LR i izvršenje TP na TMS;

— postupak sa TMS sa oštećenjima iz domena SR i GR;

— popuna potčinjenih tehničkih jedinica ljudstvom;

— popuna tehničkih jedinica ZTJ ljudstvom, materijalnim rezervama i nedostajućom opremom.

Izdavanje naređenja sa priložima, pozadinskim (tehničkim) jedinicama, za saniranje stanja po TOB-u (*mora biti optimalno angažovanje raspoloživih resursa, kako bi se zadaci napravili što ranije, jer se još ne zna kada jedinica polazi iz OR*) (izraditi u pismenoj formi).

Izveštaj pretpostavljenoj komandi o stanju po TOB-u i zahtevi za ispomoć na saniranju stanja po TOB-u (izraditi u pismenoj formi).

II FAZA: Rad TSl posle prijema zadatka do donošenja odluke komandanta

Prijem zadatka:

— orijentacija u prostoru, vremenu i situaciji.

Proučavanje i shvatanje zadatka:

— cilj dejstva i ideja manevra komandanta jedinice u čijem je sastavu združena taktička jedinica;

— mesto i uloga ZTJ u borbenom rasporedu više jedinice i zadatak koji iz toga proističe;

— uticaj podrške pretpostavljene komande, suseda i ojačanja na izvršenje zadatka;

— uslovi u kojima ZTJ izvodi zadatak (upotreba NHB b/s);

— način rešavanja TOb-a za ZTJ od strane više komande;

— stanje TOb-a u ZTJ i njegov uticaj na izvršenje zadatka ZTJ;

— mere koje treba preduzeti za izvršenje zadatka TOb-a:

a) izdavanje pripremnog naređenja pozadinskim jedinicama;

b) sagledavanje vremena koje stoji na raspolaganju za pripremu i organizaciju za predstojeća b/d:

— vreme kada komandant ZTJ primi zadatak i gotovost za napad;

— vreme pokreta iz OR;

— vreme kada je organ TSl primio zadatak;

— vreme kada organ TSl podnosi predlog PKPo;

— vreme kada se očekuje saopštavanje odluke komandanta ZTJ,

— raspoloživo vreme za rad komande ZTJ na donošenju odluke, razradi i pripremi za sprovođenje odluke, i

— raspoloživo vreme za nastavak rada na saniranju stanja po TOb;

c) izrada plana rada organa TSl.

Procena situacije i predlog po TOb-u:

Procena situacije, tj. procena sva četiri faktora OB može se vršiti na dva načina: prvo, procenjuju se posebno svi faktori, a zatim, na osnovu tih zaključaka, vrši procena po TOb-u ili, drugo, »istovremeno« se vrši procena po TOb-u i uzima u obzir uticaj pojedinih faktora oružane borbe. S obzirom na to da procena predstavlja svojevrsnu analizu (dakle raščlanjivanje neke celine na sastavne delove radi boljeg izučavanja) bolji je prvi način.

Pri proceni situacije procenjuje se prvo onaj faktor OB gde ćemo, dolazeći do informacija, moći preduzeti mere i aktivnosti koje će najpovoljnije uticati na pripremu, organizaciju i realizaciju budućih b/d.

Dakle, prvo treba proceniti vreme (prvo vreme kao trajanje), zatim naše snage, neprijatelja i zemljište.

Procena opštevojne situacije značajne za TOb.

Procena vremena: vreme kao trajanje, doba dana, godišnje doba, atmosferska pojava, klima i uticaj na zemljište; uticaj ovih pokazatelja na realizaciju TOb-a i rad tehničkih jedinica.

Procena sopstvenih snaga: učešće u béd, gubici u ljudstvu i tehnici u prethodnim dejstvima u borbenim i tehničkim jedinicama, odnosno trenutno stanje po TOb-u, mogući borbeni raspored ZTJ za predstojeći zadatak, popunjenost resursima, obučenosť ljudstva u bataljonima — divizionima za zadatke TOb-a, ojačanje ZTJ sa drugim jedinicama, pridodate jedinice, i sl.

Procena zemljišta:

— komunikacije — broj, kvalitet podloge, propusna moć, uzdužne, poprečne, rokadne;

— prohodnost izvan komunikacija (kvalitet podloge);

— vodene prepreke;

— mogućnosť inžinjerijskog uređenja (uređenje stanica za snabdevanje i održavanje);

— naseljenosť (blizina naseljenih mesta);

— mogući objekti i položaji za organizovanje b/d i razvoj pojedinih elemenata b/d, i

— objekti — prostorije u zoni upotrebe ZTJ koji su od posebnog značaja za neprijatelja.

Procena neprijatelja:

— identifikovanje i jačina;

— mogući pravci angažovanja;

— raspolaganje i mogućnosť upotrebe NHB b/s;

— avijacija;

— artiljerija i rakete, i

— mogućnosť upotrebe DTG, vazdušnodesantnih jedinica i drugih specijalnih snaga.

Procena situacije po TOb-u:

— trenutno stanje po TOb-u (gubici, neispravnosti TMS, popunjenost resursima) i njegov uticaj na izvršenje zadatka;

— ojačanje ZTJ resursima za snabdevanje i održavanje, što obavlja pretpostavljena komanda;

— odobreni kapaciteti za snabdevanje i održavanje, sa teritorije koji se ZTJ stavljaju na raspolaganje;

— mogućnost saniranja stanja po TOb-u do početka b/d;

— moguće lokacije za razvoj elemenata TOb-a u predstojećim b/d;

— odobrene količine MS za zadatak;

— mogućnost dotura i popune;

— očekujući gubici i mogućnost saniranja;

— mogućnost izvlačenja i evakuacije težih TMS;

— očekivani ratni plen, njegovo prikupljanje, evakuacija i korištenje;

— zahtevi pretpostavljenoj komandi (na osnovu trenutnog stanja TOb-a u jedinici, procene gubitaka, odobrenih utrošaka MS i obaveza koje iz toga proističu);

— mere obezbeđenja b/d (posebno borbenog obezbeđenja, PNHBOb i inženjersko obezbeđenje);

— razmeštaj elemenata TOb neprijatelja i kako ih paralisati u radu.

Formiranje predloga po TOb-u:

predlog treba da bude dobro zamišljen, precizno formulisan, razumljiv, blagovremeno saopšten — izrađen u pisменоj formi, a sadrži:

— moguće lokacije za razvoj elemenata TOb-a (osnovni i naredni rejon, vreme i pravac premeštanja);

— organizacija snabdevanja (municijska, gorivo, MES);

— organizacija održavanja TMS;

— izvlačenje i evakuacija težih TMS;

— dotur i evakuacija;

— mere obezbeđenja b/d za tehničke jedinice (posebno borbenog obezbeđenja, PNHBOb i inženjerskog obezbeđenja);

— zahtevi svojoj i pretpostavljenoj komandi;

— podaci o mogućem rasporedu elemenata TOb neprijatelja i mere za njihovo neutralisanje.

III FAZA: Rad organa TSl od donošenja odluke komandanta do početka borbenih dejstava (planiranje TOb-a)

Saradnja organa TSl sa ostalim organima komande radi uspešne izrade dokumenata koji regulišu TOb za predstojeći zadatak (obaveze pojedinih organa komande prema organu TSl i tehničkog organa prema drugim organima komande).

Izrada plana izviđanja¹⁾ (Prilog 1),

Oformljenje naređenja (svrsishodno, sprovodljivo, blagovremeno, precizno formulisano) za tehničko obezbeđenje:

a) Raspored i razvoj elemenata TOb:

— raspored tehničkih jedinica i ustanova pretpostavljene komande i tehničkih jedinica i ustanova ZTJ;

— raspored rezervi i zaliha OS na teritoriji stavljenih na raspolaganje ZTJ;

— raspored kapaciteta, rezervi i zaliha izvan OS koje su odobrene komandi ZTJ za izvršenje zadatka.

1) Organ TSl će retko biti u prilici da samostalno organizuje izviđanje, naročito posle integracije jedinica pozadinskih službi i formiranja pozadinskih bataljona, već će se češće naći i u sastavu ekipe koja vrši izviđanje u organizaciji PKPo. S obzirom na to da je logika pristupa problemu i izrade plana izviđanja organa tehničke službe ista, u prilogu je dat uopšten i delimično popunjen Plan izviđanja organa pozadine u koji se, prema konkretnom zadatku, mogu uneti nedostajući konkretni podaci.

Dana u vremenu od do

Sastav grupe:

Sredstva za rad:

Sredstva za kretanje:

Snage i način obezbeđenja radne grupe:

Vreme realizacije	Pravac — rejon koji se izviđa	Radna tačka	Pravac kretanja do RT, udaljenost i vreme	Odgovorni organ za realizaciju	Saraduju	Sadržaj rada
	Rejon poz. jedinica brigade: 1/pozb, 2/pozb i snč/pozb	RT-1		PKPo		Pokret grupe sa KM i odlazak na RT-1. U putu sagledati zemljište i objekte na pravcu kretanja. Sagledati puteve za dotur i evakuaciju TMS i slanje interventnih ekipa na mesta nastanka neispravnosti.
	Rejon poz. jedinica brigade: 1/pozb, 2/pozb i snč/pozb			PKPo	Načelnici službi K-dant pozb K-diri pozč i snč	Orijentacija (geografska, topografska i taktička). Izbor rejona za razvoj pozb i pozadinskih četa. Sagled. mogućnosti korištenja kapacit. teritorije. Izdavanje zadataka komandantu pozb i k-dirima pozč.
	Rejon poz. jedinica brigade: 1/pozb, 2/pozb i snč/pozb	RT-2		PKPo		Odlazak na RT-2, upoznavanje sa zemljištem i objektima na pravcu kretanja. Sagledati puteve za dotur i evakuaciju TMS i slanje interventnih ekipa na mesta nastanka neispravnosti.
	Rejon poz. jedinica brigade: 1/pozb, 2/pozb i snč/pozb			PKPo	Načelnici službi K-dant pozb K-diri pozč i snč	Isto kao na RT-1
	Rejon poz. jedinica brigade: 1/pozb, 2/pozb i snč/pozb	RT-3		PKPo		Odlazak na RT-3, upoznavanje sa zemljištem i objektima na pravcu kretanja. Sagledati puteve za dotur i evakuaciju TMS i slanje interventnih ekipa na mesta nastanka neispravnosti.
	Pravci dovode-nje pozb u rejon razv.			PKPo	Načelnici službi K-dant pozb K-diri pozč i snč	Orijentacija (geografska, topografska i taktička). Izbor rejona za razvoj snč. Sagledavanje mogućnosti korištenja kapaciteta teritorije. Izdavanje zadataka k-dantu pozb i komandirima poz. četa.
				PKPo		Povratak na KM u rejon. Sagledati puteve za dotur i evakuaciju TMS i slanje interventnih ekipa na mesta nastanka neispravnosti.

b) Pretpočinjavanje elemenata TOB:

— pretpočinjavanje tehničkih jedinica—ustanova potčinjenim organskim sastavima;

— stavljanje na raspolaganje kapaciteta, rezervi i zaliha izvan OS potčinjenim organskim sastavima.

c) Organizacija snabdevanja:

— oslanjanje potčinjenih jedinica po snabdevanju;

— odobreni utrošci TMS neposredno potčinjenim jedinicama;

— prioriteti u snabdevanju po jedinicama i sredstvima (u pripremnom periodu, u toku i posle izvršenja zadatka);

— organizacija popune TMS (samo ono što se ne obuhvata operativnim planom popune);

— organizacija dotura i evakuacije TMS;

— regulisanje ostalih izvora snabdevanja (ratni plan, delovi sa TMS iz nepovratnih gubitaka).

d) Organizacija održavanja:

— oslanjanje potčinjenih jedinica po održavanju;

— prioriteti u održavanju TMS, po jedinicama, osnovnim grupacijama sredstava i stepenu oštećenja;

— organizacija održavanja TMS u potčinjenim jedinicama u pripremnom periodu, za vreme i posle b/d;

— organizacija prikupljanja, izvlačenja i evakuacije TMS u potčinjenim jedinicama.

e) Praćenje realizacije TOB-a:

— obaveštavanje potčinjenih jedinica o promenama koje nastanu u organizaciji TOB-a, odnosno o preduzetim merama;

— izveštavanje komande ZTJ (tehničkog organa) od strane potčinjenih jedinica o rejonima razmeštaja i premeštanju njihovih potčinjenih jedinica, utrošcima i gubicima TMS i drugim problemima iz oblasti TOB-a.

f) Izrada priloga uz naređenje za tehničko obezbeđenje:

— Izrada operativnog plana popune (plan popune M, MES i PgSr);

— izrada plana oslanjanja.

g) Izrada operativnog plana održavanja

h) Oformljenje dokumenta za kriptozastitu po TOB-u

i) Oformljenje radne karte organa tehničke službe

j) Pisanje naređenja neposredno potčinjenim tehničkim jedinicama, za borbena dejstva sa potrebnim priložima (liste municije i liste pogonskih sredstava i opreme, planovi održavanja izrađeni na osnovu stvarnih potreba), sa podacima neophodnim za rad tehničkih jedinica i regulisanje zadataka po TOB-u koje izvršavaju tehničke jedinice kroz sledeće elemente:

— najneophodniji podaci o neprijatelju;

— osnovni podaci o borbenom rasporedu jedinica;

— raspored tehničkih jedinica i kapaciteta za TOB pretpostavljene komande;

— raspored dodeljenih kapaciteta, rezervi i zaliha na teritoriji, i način na koji ili koriste tehničke jedinice;

— organizacija rada u tehničkim jedinicama;

— organizacija rada u stanicama i sekcijama;

— rad na SOT-u i SRP-a;

— sastav i zadaci privremenih ekipa koje formiraju tehničke jedinice;

— organizacija prijema TMS od snabdevačkih jedinica pretpostavljene komande i priprema TMS za evakuaciju prema višem nivou snabdevanja i održavanja;

— mere obezbeđenja borbenih dejstava tehničkih jedinica (težište na borbenom obezbeđenju, PNHB i inženjerskom obezbeđenju);

— prilozi uz naređenje (liste municije i liste pogonskih sredstava i opreme, planovi održavanja izrađeni na osnovu stvarnih potreba).

IV FAZA: Rad organa TSl u toku borbenih dejstava

Procena opštevojne situacije i situacije po TOb-u za date situacije — supozicije.

Rešavanje supozicije po TOb-u:

— napisati naređenje tehničkoj jedinici za saniranje stanja po TOb-u (po snabdevanju i održavanju);

— napisati izveštaj pretpostavljenoj komandi o stanju po TOb-u u ZJT;

— ažurirati radnu kartu prema datoj supoziciji — situaciji.

V FAZA: Rad organa TSl posle završetka borbenih dejstava

Rad organa TSl u ovom periodu je sličan, gotovo istovetan radu do prijema zadatka, jer je cilj ovog rada da se stanje po TOb-u sagleda i sanira radi uspešne pripreme za prestojeći zadatak i da se kroz analizu izvuku određena iskustva značajna za budući rad, tako da se pitanja faktički ponavljaju po istom redosledu.

Radi pojednostavljenja i olakšavanja rada na pripremi i organizaciji b/d, organ TSl još u miru priprema određene pomoćne obrasce koji mu olakšavaju rad, kao što su: plan rada organa TSl po prijemu zadatka, sa popisanim aktivnostima, bez unetih vremena trajanja aktivnosti; plan izviđanja, samo formalizovan obrazac, bez unošenja aktivnosti i njihovog vremena trajanja, i dr. Pored toga, rešavalac taktičkih zadataka u fazi pripreme za rešavanje taktičkih zadataka treba da razmišlja o tome.

Prednosti i nedostaci potpunog metoda rada komandi na donošenju odluke

Rešavanje taktičkih zadataka gde je zastupljen popauni metod rada komande — po formacijskim organima, veoma je dobar sa metodološkog aspekta za shvatanje procesa rada komande na pripremi i organizaciji b/d, ali ovaj metod rada ima i određenih nedostataka:

— može se primenjivati samo kod izuzetno dobro obučениh i uigranih organa komandi;

— saradnja po horizontali i vertikalni je vrlo oskudna, pa mnoga pitanja pri proceni situacije ostaju neanalizirana, posebno granična pitanja koja zadiru u nadležnost više odgovornih organa;

— zbog velike količine podataka koji se »serviraju komandantu« odnosno PKPo, ovi nisu u stanju da prate i »registruju« sve detalje predloga i da ih prihvate;

— neelastičnost metoda, jer svaka promena prvobitno donete osnovne zamisli komandanta za predstojeći vid b/d — borbenu radnju, odnosno PKPo za organizaciju PoOb-a nepovoljno deluje na autoritet komandanta, odnosno PKPo i mnogo produžava vreme rada na proceni situacije i podnošenju predloga. Pored toga, često zahteva i ponavljanje određenih faza rada komande na donošenju odluke, i

— ne intenzivira odgovornost donosioca odluke.

Međutim, zbog kompleksnosti problema koji se stavljaju pred komandu, a koju su uslovile velike promene u tehničko-tehnološkom razvoju društva i primenom dostignuća proisteklih iz tog razvoja u vojsci, praksa nalaže prilagođavanje organizacije rada tim promenama i primenu timskog metoda rada komande na pripremi i organizaciji b/d iz više razloga:

— kvalitativna integracija znanja;
— interdisciplinarni pristup rešavanju problema;

— mogućnost prekrivanja graničnih problema i učešća svih zainteresiranih strana u rešavanju problema;

— mogućnost smanjenja nedorečenosti, neizvesnosti i privida u vlastite procene;

— podsticanje organa komande na stručno usavršavanje i stalno praćenje situacije;

— mogućnost jedinstvenog shvaćanja zadatka;

— mogućnost iznalaženja optimalne odluke u optimalnom vremenu;

— racionalno korišćenje štabnih tehničkih sredstava.

S obzirom na veliki značaj tehničkog faktora u b/d, načelnik TSl može se naći u ulozi člana tima, referenti u tehničkom organu u ulozi saradnika člana tima, a pomoćnici referenata u ulozi tehničkog osoblja tima, koji radi na rešavanju određenog problema radi iznalaženja optimalne odluke.

S obzirom na to da je timski rad viši kvalitet grupnog rada i sa metodskog i sa organizacionog aspekta, a rad po formacijskim organima — sektorima je, takođe, grupni rad, neophodno je dobro poznavanje rada po formacijskim organima — sektorima da bi se shvatio timski metod rada.

Kod timskog metoda rada komande na donošenju odluke, rad članova tima, a time i načelnika TSl, zavisiće od rukovodioca tima koji koordinira rad i daje određene zadatke, odnosno traži određene prdloge, ali sposobnost i obučenosć organa TSl da rešava probleme pri radu komande po formacijskim organima — sektorima jeste pouzdana garancija za uspešan rad organa TSl pri timskom metodu rada komande, jer rad po formacijskim organima — sektorima zahteva izuzetnu obučenosć organa komande za rad na donošenju odluke i dobro poznavanje problema iz »svog sektora«.

Zaključak

I pored jasno, precizno i hronološki definisanih aktivnosti na rešavanju taktičkih zadataka, razrađena metodologija ne ide u pravcu ograničavanja misaonog doprinosa čoveka — organa TSl, njegove kreativnosti, fleksibilnosti u radu, inicijative, intuicije i sposobnosti da se koncentriše i stanje analizira vrlo brzo, prepoznajući ključne osobine i informacije, bez pretraživanja svih mogućih rešenja i da na osnovu toga uz punu odgovornost donese određene odluke koje iniciraju akcije ostalih članova u organu tehničke službe, drugih organa komande i jedinica.

Naprotiv, ponuđena metodologija daje smernice za jedno realno promišljanje borbene situacije i upućuje na sistemski pristup u rešavanju problema s kojima se suočava tehnički organ u toku rada na pripremi i organizaciji borbenih dejstava.

Iskustva iz prakse pokazuju da organ TSl često mora reagovati brzo, u skladu sa trenutnom situacijom, i doneti odluku na osnovu ličnih sposobnosti, znanja, iskustva, intuicije, averzije ili preferencije, pri čemu ponuđena metodologija daje mogućnost za pravilan pristup donosioca odluke problemu.

Prezentirani metodi i prateće napomene daju kvalitetnu osnovu za obučavanje i pripremanje studenata i slušalaca u vojnim školama za rad na budućim dužnostima, a mogu se uspešno primenjivati pri sastavljanju taktičkih zadataka i za uigravanje — »trenaž« organa TSl u trupi.

Pri budućem rešavanju taktičkih zadataka preporučuje se insistiranje na radu organa TSl na pripremi i organizaciji b/d u uslovima upotrebe NHB borbenih sredstava i zaoštavanje zahteva u smislu skraćivanja vremena za rešavanje taktičkih zadataka, uz traženje visokog kvaliteta i razvijanje tak-

mičarskog — konkurentskog duha kod rešavaoca. Pored toga, a zavisno od kadrovskih, materijalnih i ostalih moguć-

nosti škole i tehničke službe, potrebno je razvijati taktičke vežbaonice za potrebe TSl.

Literatura:

- [1] Uputstvo za rad komandi — štabova sa priložima (nacrti). Beograd, SSNO, 1993.
- [2] Pravilo tehničke službe, Beograd, TU SSNO, 1979.
- [3] Grupa autora, Taktika tehničke službe — lekcije, CVTŠ KoV JNA, Zagreb, 1986.
- [4] Branković, Z., Andrejić, M.: Taktički zadatak 3/93 — Tehničko obezbeđenje mehanizovane brigade u odbrani — Rešenje po TOB-u, VTA UVJ, Beograd, 1993.
- [5] Branković, Z., Andrejić M.: Taktički zadatak 5/93 — Tehničko obezbeđenje ojačanog motorizovanog bataljona u napadu — Rešenje po TOB-u, — VTA UVJ, Beograd, 1993.
- [6] Andrejić M. Upravljanje pozadinskim bataljonom brigade KoV u borbenim dejstvima (specijalistički rad), CVTŠ KoV »General armije Ivan Gošnjak«, Zagreb, 1991.